

Wymagania edukacyjne

Geografia, klasa 8

podstawowe	ponadpodstawowe
<p>I. Azja</p> <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie położenie geograficzne Azji • wymienia formy ukształtowania powierzchni Azji • wymienia strefy klimatyczne Azji na podstawie mapy klimatycznej • wymienia największe rzeki Azji • wymienia strefy aktywności sejsmicznej w Azji na podstawie mapy geologicznej • wyjaśnia znaczenie terminu <i>wulkanizm</i> • odczytuje z mapy nazwy największych wulkanów w Azji • wskazuje na mapie zasięg Ognistego Pierścienia Pacyfiku • wymienia czynniki przyrodnicze wpływające na rozwój rolnictwa w Azji • wymienia główne uprawy w Azji na podstawie mapy gospodarczej • określa cechy położenia Japonii na podstawie mapy ogólnogeograficznej • wymienia cechy środowiska przyrodniczego Japonii • wymienia główne uprawy w Japonii • określa cechy położenia Chin na podstawie mapy ogólnogeograficznej • lokalizuje na mapie ośrodki przemysłu zaawansowanych technologii w Chinach • wymienia główne uprawy w Chinach i opisuje ich rozmieszczenie na podstawie mapy gospodarczej • określa położenie geograficzne Indii • porównuje liczbę ludności Chin i Indii oraz odczytuje z wykresu ich prognozę • wymienia największe aglomeracje Indii i wskazuje je na mapie • wyjaśnia znaczenie terminu <i>slamsy</i> • wymienia główne rośliny uprawne w Indiach i wskazuje na mapie tematycznej regiony ich występowania • wymienia surowce mineralne w Indiach i wskazuje na mapie regiony ich występowania • określa położenie geograficzne Bliskiego Wschodu • wymienia państwa leżące na Bliskim Wschodzie na podstawie mapy politycznej	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia budowę geologiczną Azji na podstawie mapy tematycznej • omawia cyrkulację monsunową i jej wpływ na klimat Azji • charakteryzuje kontrasty klimatyczne i roślinne w Azji na podstawie mapy tematycznej • omawia czynniki wpływające na układ sieci rzecznej w Azji • omawia płytową budowę litosfery na podstawie map tematycznych • wyjaśnia przyczyny występowania trzęsień ziemi i tsunami w Azji • opisuje przebieg trzęsienia ziemi • omawia warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze rozwoju rolnictwa w Azji • opisuje ekstremalne zjawiska klimatyczne i ich skutki w Japonii opisuje skutki występowania tajfunów na obszarze Japonii • omawia bariery utrudniające rozwój gospodarki Japonii • omawia znaczenie i rolę transportu w gospodarce Japonii • omawia cechy gospodarki Chin • analizuje wielkości PKB w Chinach na tle innych krajów świata na podstawie danych statystycznych • charakteryzuje tradycyjne rolnictwo i warunki rozwoju rolnictwa Chin • przedstawia problemy demograficzne Indii • omawia system kastowy w Indiach • przedstawia zróżnicowanie indyjskiej edukacji • analizuje strukturę zatrudnienia i strukturę PKB Indii na podstawie wykresu • charakteryzuje przetwórstwo przemysłowe Indii • omawia zróżnicowanie religijne na Bliskim Wschodzie • omawia wpływ religii na życie muzułmanów • przedstawia znaczenie produkcji wyrobów z ropy naftowej w krajach Bliskiego Wschodu • analizuje azjatyckie rekordy dotyczące rzeźby terenu, linii brzegowej i hydrosfery na podstawie infografiki • omawia powstawanie Himalajów i rowów oceanicznych

- wskazuje na mapie miejsca konfliktów zbrojnych na Bliskim Wschodzie
- opisuje linię brzegową Azji na podstawie mapy świata
- charakteryzuje zróżnicowanie środowiska geograficznego Azji
- przedstawia kontrasty w ukształtowaniu powierzchni terenu Azji
- omawia czynniki klimatyczne kształtujące klimat Azji
- omawia strefy roślinne Azji
- omawia budowę wulkanu na podstawie ilustracji
- wymienia typy wulkanów i podaje ich główne cechy
- wskazuje na mapie obszary Azji o korzystnych i niekorzystnych warunkach do rozwoju rolnictwa
- wymienia czołówkę państw azjatyckich w światowych zbiorach roślin uprawnych na podstawie infografiki
- charakteryzuje ukształtowanie powierzchni Japonii
- omawia strukturę zatrudnienia w Japonii na podstawie analizy danych statystycznych
- omawia warunki przyrodnicze rozwoju rolnictwa w Japonii
- przedstawia cechy rolnictwa Japonii na podstawie analizy danych statystycznych
- określa różnorodność cech środowiska geograficznego Chin na podstawie mapy tematycznej
- omawia czynniki przyrodnicze sprzyjające osadnictwu w Chinach
- przedstawia nierównomierne rozmieszczenie ludności Chin na podstawie mapy gęstości zaludnienia
- omawia główne kierunki produkcji rolnej w Chinach
- omawia cechy środowiska geograficznego Półwyspu Indyjskiego
- podaje przyczyny powstawania slamsów w Indiach
- omawia warunki uprawy roślin w Indiach na podstawie mapy tematycznej
- charakteryzuje indyjską Dolinę Krzemową
- omawia cechy środowiska przyrodniczego Bliskiego Wschodu
- omawia wielkość zasobów ropy naftowej na świecie i na Bliskim Wschodzie na podstawie wykresu i mapy tematycznej
- przedstawia cele organizacji OPEC

- przedstawia sposoby zabezpieczania ludzi przed skutkami trzęsień ziemi
- omawia warunki klimatyczne w Azji wpływające na rytm uprawy ryżu
- omawia znaczenie uprawy ryżu dla krajów Azji Południowo-Wschodniej
- wykazuje związek między budową geologiczną a występowaniem wulkanów, trzęsień ziemi i tsunami w Japonii
- analizuje źródła gospodarczego rozwoju Japonii
- charakteryzuje cechy nowoczesnej gospodarki Japonii oraz rodzaje produkcji przemysłowej
- uzasadnia, że gospodarka Japonii należy do najnowocześniejszych na świecie
- przedstawia problemy demograficzne i społeczne Chin z uwzględnieniem przyrostu naturalnego na podstawie analizy danych statystycznych
- omawia znaczenie nowoczesnych kolei w rozwoju gospodarczym Chin
- omawia kontrasty etniczne, językowe i religijne w Indiach
- charakteryzuje cechy gospodarki Indii i możliwości ich rozwoju
- omawia znaczenie ropy naftowej w rozwoju ekonomicznym państw Bliskiego Wschodu
- omawia źródła konfliktów zbrojnych i terroryzmu na Bliskim Wschodzie
- wyjaśnia, dlaczego na wschodnich wybrzeżach Azji występuje wiele wulkanów
- udowadnia słuszność stwierdzenia, że Azja to kontynent kontrastów geograficznych
- omawia wpływ budowy geologicznej na występowanie rowów tektonicznych, wulkanów, trzęsień ziemi i tsunami
- ocenia skutki trzęsień ziemi dla obszarów gęsto zaludnionych
- wyjaśnia na podstawie mapy ogólnogeograficznej i analizy danych statystycznych, dlaczego grunty orne mają niewielki udział w strukturze użytkowania ziemi w Azji
- wykazuje związki między cechami klimatu monsunowego a rytmem upraw i „kulturą ryżu” w Azji Południowo-Wschodniej
- ocenia znaczenie warunków przyrodniczych i czynników społeczno-kulturowych w tworzeniu nowoczesnej gospodarki Japonii
- omawia wpływ gospodarki Chin na gospodarkę światową
- opisuje główne problemy indyjskiego społeczeństwa oraz przedstawia ich przyczyny
- analizuje skutki występowania konfliktów zbrojnych na Bliskim Wschodzie

II. Afryka

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •określa położenie matematyczno--geograficzne Afryki na podstawie mapy ogólnogeograficznej •wymienia strefy klimatyczne Afryki •wymienia największe rzeki i jeziora Afryki •wymienia czynniki przyrodnicze wpływające na rozwój rolnictwa w Afryce •wymienia główne uprawy w Afryce •wymienia surowce mineralne Afryki na podstawie mapy gospodarczej •wskazuje obszary występowania surowców mineralnych na terenie Afryki •wymienia atrakcyjne turystycznie państwa Afryki •wyjaśnia różnicę między głodem a niedożywieniem •wymienia państwa w Afryce dotknięte głodem i niedożywieniem •określa położenie geograficzne Kenii •wymienia obiekty turystyczne na terenie Kenii •omawia cechy ukształtowania powierzchni Afryki •wymienia cechy różnych typów klimatu w Afryce na podstawie klimatogramów •charakteryzuje sieć rzeczną i jeziora Afryki •omawia czynniki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze rozwoju rolnictwa w Afryce •charakteryzuje znaczenie chowu zwierząt w krajach Afryki •przedstawia zróżnicowanie PKB w różnych państwach Afryki na podstawie analizy danych statystycznych •omawia przemysł wydobywczy w Afryce •wskazuje państwa w Afryce dotknięte problemem głodu i niedożywienia na podstawie mapy tematycznej •analizuje niedożywienie ludności w Afryce na podstawie wykresu •przedstawia ruch turystyczny Kenii na podstawie analizy danych statystycznych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •omawia wpływ czynników klimatotwórczych na klimat Afryki •omawia rozmieszczenie opadów atmosferycznych w Afryce na podstawie mapy klimatycznej •omawia udział rolnictwa w strukturze zatrudnienia w wybranych państwach Afryki na podstawie wykresu •omawia gospodarkę w strefie Sahelu •omawia cechy gospodarki krajów Afryki na podstawie analizy danych statystycznych •przedstawia nowoczesne działy gospodarki Afryki •omawia rozwój i znaczenie usług w Afryce •omawia przyczyny niedożywienia ludności w Afryce •opisuje zmiany w poziomie niedożywienia ludności Afryki •wymienia obiekty w Kenii wpisane na listę dziedzictwa UNESCO •opisuje walory kulturowe Kenii na podstawie wybranych źródeł informacji •omawia związek budowy geologicznej Afryki z powstawaniem rowów tektonicznych •wyjaśnia cyrkulację powietrza w strefie międzyzwrotnikowej •omawia przyczyny procesu pustynnienia w strefie Sahelu •przedstawia czynniki ograniczające rozwój gospodarki w Afryce •omawia skutki niedożywienia ludności w Afryce •omawia bariery ograniczające rozwój turystyki w Afryce •omawia walory przyrodnicze Kenii wpływające na rozwój turystyki •wyjaśnia istnienie strefowości klimatyczno-roślinno-glebowej w Afryce •wyjaśnia związki między warunkami przyrodniczymi a możliwościami gospodarowania w strefie Sahelu •przedstawia rolę chińskich inwestycji na kontynencie afrykańskim •przedstawia sposoby walki z głodem ludności Afryki •określa związki między warunkami przyrodniczymi i kulturowymi a rozwojem turystyki na przykładzie Kenii
--	--

III. Ameryka Północna i Ameryka Południowa

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •określa położenie geograficzne Ameryki •wymienia nazwy mórz i oceanów oblewających Amerykę Północną i Amerykę Południową •wymienia największe rzeki Ameryki i wskazuje je na mapie •wyjaśnia znaczenie terminów: <i>tornado</i>, <i>cyklon tropikalny</i> 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> •charakteryzuje budowę geologiczną Ameryki •omawia czynniki klimatyczne wpływające na klimat Ameryki •porównuje strefy klimatyczne ze strefami roślinnymi w Ameryce •charakteryzuje wody powierzchniowe Ameryki na podstawie mapy ogólnogeograficznej
---	--

- wskazuje na mapie Aleję Tornad
- wymienia nazwy wybranych cyklonów tropikalnych w XXI wieku
- określa położenie geograficzne Amazonii
- omawia florę i faunę lasów równikowych
- podaje liczbę ludności Ameryki Północnej i Ameryki Południowej na podstawie wykresu
- wymienia główne odmiany człowieka zamieszkujące Amerykę
- wyjaśnia znaczenie terminów: *urbanizacja*, *wskaźnik urbanizacji*, *aglomeracja*, *megalopolis*
- wymienia obszary słabo i gęsto zaludnione w Ameryce Północnej i Ameryce Południowej i wskazuje je na mapie
- wymienia największe miasta i aglomeracje Ameryki Północnej i Ameryki Południowej i wskazuje na mapie
- określa położenie geograficzne Stanów Zjednoczonych
- wyjaśnia znaczenie terminów: *produkt światowy brutto*, *technopolia*
- wymienia główne działy przemysłu w Stanach Zjednoczonych
- wymienia rodzaje usług wyspecjalizowanych w Stanach Zjednoczonych
- wymienia nazwy państw leżących w Ameryce Północnej i Ameryce Południowej
- podaje główne cechy ukształtowania powierzchni Ameryki
- wymienia strefy klimatyczne Ameryki
- omawia przyczyny powstawania tornad i cyklonów tropikalnych
- podaje główne rejony występowania cyklonów tropikalnych i kierunki ich przemieszczania się
- podaje cechy środowiska geograficznego Amazonii
- omawia cechy klimatu Amazonii
- podaje przyczyny zróżnicowania etnicznego i kulturowego Ameryki
- przedstawia czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności w Ameryce Północnej i Ameryce Południowej
- analizuje liczbę ludności miejskiej w ogólnej liczbie ludności państw Ameryki na podstawie mapy tematycznej
- opisuje cechy położenia geograficznego Stanów Zjednoczonych
- wymienia czynniki wpływające na rozwój Doliny Krzemowej
- omawia strukturę użytkowania ziemi w Stanach Zjednoczonych na podstawie wykresu

- omawia mechanizm powstawania tornad i cyklonów tropikalnych
- podaje przyczyny wysokich rocznych sum opadów atmosferycznych w Amazonii
- opisuje piętrowość wilgotnych lasów równikowych w Amazonii
- omawia wielkie migracje w historii zasiedlania Ameryki
- omawia zmiany liczby ludności w Ameryce na przestrzeni lat na podstawie wykresu
- omawia rozwój miast Ameryki na podstawie wybranych źródeł
- podaje przykłady megalopolis w Ameryce i wskazuje je na mapie
- podaje przyczyny powstawania slamsów w wielkich miastach na przykładzie Ameryki Południowej
- omawia znaczenie przemysłu i jego kluczowe działy w Stanach Zjednoczonych
- omawia cechy rolnictwa Stanów Zjednoczonych
- wykazuje związek ukształtowania powierzchni z budową geologiczną w Ameryce
- omawia związek stref klimatycznych ze strefami roślinnymi w Ameryce
- przedstawia skutki występowania tornad i cyklonów tropikalnych w Ameryce
- omawia ekologiczne następstwa wylesiania Amazonii
- podaje kierunki gospodarczego wykorzystania Amazonii
- przedstawia sytuację rdzennej ludności w Ameryce
- przedstawia negatywne skutki urbanizacji w Ameryce
- określa cechy megalopolis w Ameryce Północnej
- charakteryzuje wybrane wskaźniki rozwoju gospodarczego Stanów Zjednoczonych
- omawia znaczenie usług wyspecjalizowanych w gospodarce Stanów Zjednoczonych
- przedstawia cechy ukształtowania powierzchni Ameryki Północnej i Ameryki Południowej na podstawie map
- przedstawia sposoby ochrony przed nadchodzącym cyklonem na podstawie wybranych źródeł informacji
- przedstawia działania człowieka mające na celu ochronę walorów przyrodniczych Amazonii
- opisuje problemy ludności mieszkających w slumsach na podstawie materiałów źródłowych
- ocenia wpływ przemysłu zaawansowanych technologii na rozwój gospodarki Stanów Zjednoczonych
- ocenia rolę Stanów Zjednoczonych w gospodarce światowej na podstawie analizy danych statystycznych

IV. Australia i Oceania

Uczeń:

- określa położenie geograficzne Australii i Oceanii
- wymienia największe pustynie Australii na podstawie mapy
- wyjaśnia znaczenie terminu *basen artezyjski*
- wymienia endemity w Australii oraz na wyspach Oceanii
- przedstawia liczbę ludności i gęstość zaludnienia w Australii na podstawie mapy tematycznej i analizy danych statystycznych
- wymienia największe miasta Australii oraz wskazuje je na mapie
- charakteryzuje środowisko przyrodnicze Australii i Oceanii
- charakteryzuje ukształtowanie powierzchni Australii
- wymienia strefy klimatyczne w Australii
- charakteryzuje wody powierzchniowe Australii
- omawia czynniki przyrodnicze wpływające na rozmieszczenie ludności w Australii
- omawia występowanie surowców mineralnych w Australii na podstawie mapy tematycznej

Uczeń:

- wymienia cechy charakterystyczne poszczególnych typów klimatu w Australii na podstawie klimatogramów
- omawia strefowość roślinną w Australii na podstawie mapy tematycznej
- omawia bariery utrudniające zamieszkanie Australii
- charakteryzuje rdzennych mieszkańców Australii
- omawia cechy rolnictwa Australii na tle warunków przyrodniczych
- przedstawia znaczenie turystyki w rozwoju gospodarki Australii i Oceanii
- wyjaśnia wpływ położenia Australii na klimat
- omawia zasoby wód artezyjskich i ich rolę w gospodarce Australii
- wyjaśnia, dlaczego Australia jest atrakcyjna dla imigrantów
- omawia znaczenie przetwórstwa przemysłowego i przemysłu zaawansowanych technologii w rozwoju Australii
- wykazuje zależność między klimatem a zasobami wód powierzchniowych w Australii
- wykazuje zależność pomiędzy rozmieszczeniem ludności a warunkami naturalnymi występującymi w Australii
- określa główne cechy gospodarki Australii na tle warunków przyrodniczych

V. Obszary okołobiegunowe

Uczeń:

- określa położenie geograficzne obszarów okołobiegunowych
- wyjaśnia znaczenie terminów: *góra lodowa*, *pak lodowy*, *lądolód*, *lodowce szelfowe*
- wymienia gatunki roślin i zwierząt na obszarach Arktyki i Antarktyki
- wymienia cechy środowiska przyrodniczego obszarów okołobiegunowych
- charakteryzuje klimat Arktyki i Antarktyki
- wymienia zagrożenia środowiska przyrodniczego obszarów polarnych

Uczeń:

- opisuje zjawisko dnia polarnego i nocy polarnej na obszarach okołobiegunowych
- charakteryzuje ludy zamieszkujące Arktykę oraz warunki ich życia
- porównuje środowisko przyrodnicze Arktyki i Antarktyki
- wyjaśnia, dlaczego Antarktyda jest największą pustynią lodową
- omawia status prawny Antarktydy
- omawia skutki zmian klimatu w środowisku geograficznym obszarów polarnych